

UNGDOMSSTYRELSEN
www.ungdomsstyrelsen.se

LUPP[®]

UNGDOMSENKÄTEN SOM
GER KUNSKAP OM UNGA

- Det var väldigt bra och lärorikt. Jag känner att jag hjälpte till. De lyssnade till mina åsikter och frågade efter ett ungt perspektiv.

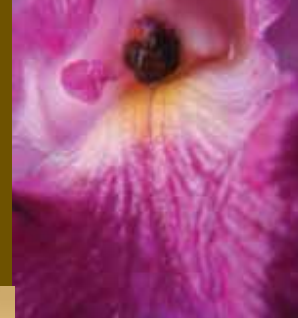

- Vissa behöver höra siffror för att de ska reagera.

- Det gav ett exklusivt jämförelsematerial.

- Samhällseleverna fick arbeta med enkäten i skolan och välja ut saker de tyckte var intressanta.

- Det är ju meningslöst att göra en snygg rapport som man sedan inte använder sig av.

- För oss blev Lupp ett nyttigt verktyg för att planera framtiden i kommunen.

- Det visade sig att det inte handlade om maten utan om matsalsmiljön.

© Ungdomsstyrelsen 2010

projektledare Anna Westin
språkgranskning Ingrid Bohlin
grafisk form Christián Serrano
foto blommor Christián Serrano
foto ungdomar MATTON
tryck EO Grafiska AB
distribution Ungdomsstyrelsen
Box 17801, 118 94 Stockholm
tfn 08-566 219 00, fax 08-566 219 98
e-post info@ungdomsstyrelsen.se
webbplats www.ungdomsstyrelsen.se

Fråga unga i din kommun!

För att kommuner ska kunna fatta bra beslut är det viktigt med kunskap om hur unga i kommunen har det och vad de tänker om sin tillvaro. Det är naturligtvis unga själva som bäst vet vad de vill. Ungdomsstyrelsen erbjuder alla landets kommuner att använda sig av ungdomsenkäten Lupp, Lokal uppföljning av ungdomspolitiken, för att ta reda på det.

Frågorna handlar bland annat om synen på inflytande och demokrati, trivsel i skolan, fritidsaktiviteter, arbete, hälsa och framtidsplaner. Är unga trygga eller rädda att utsättas för brott, intresserade av att starta eget företag eller funderar de på att flytta från kommunen.

Finns det några samband mellan betyg i skolan och fritidsaktiviteter, mellan hälsa och vilja att engagera sig kommunen. Detta och mycket mer kan Lupp bidra med. Vi hoppas att den här broschyren ska inspirera er att utveckla ungdomspolitiken utifrån era egna förutsättningar.

Per Nilsson
generaldirektör
Ungdomsstyrelsen

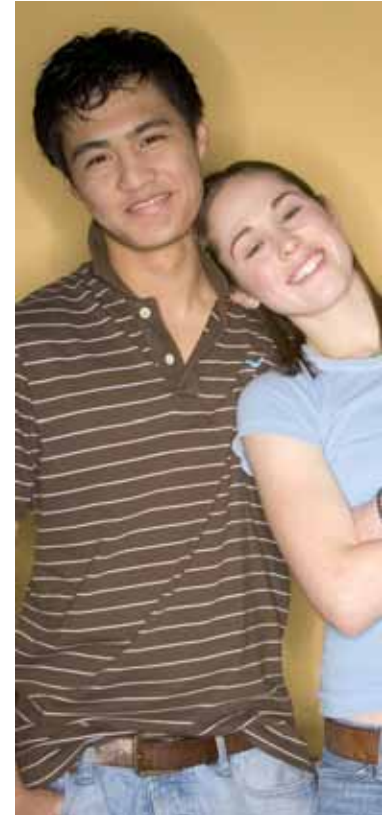

En metod för att skapa en kommun för unga

Det är i Sveriges kommuner som en stor del av ungdomspolitikerna realiserar. Därför erbjuder staten stöd för att följa upp hur ungas villkor utvecklas lokalt, bland annat ungdomsenkäten Lupp. Frågorna i enkäten spänner över flera olika områden. Tanken är att svaren ska användas som underlag för politiska beslut och för att utveckla den lokala ungdomspolitikerna.

En enkätundersökning är en relativt enkel metod som ger en bred kunskap om många frågor. Detta hindrar inte att kommunerna kan arbeta vidare på egen hand inom enskilda områden, exempelvis genom att intervjua grupper av ungdomar.

Hur går det till?

Enkäten finns utformad för tre olika åldersgrupper:

- grundskolans årskurs 7-9
- gymnasieskolan
- unga vuxna 19-25 år.

Luppenkäten finns både i en webbaserad version och som pappersenkät. Den webbaserade enkäten, där ungdomarna fyller i svaren via internet, är den mest använda. Svaren sparas automatiskt i en databas hos Ungdomsstyrelsen. Om kommunen väljer att använda pappersenkäten måste svaren föras över till den elektroniska versionen i efterhand.

Enkäten är relativt omfattande och tar mellan en halvtimme och en timme att fylla i. Många kommuner genomför undersökningen i samarbete med kommunens skolor.

Kommunen avgör själv vilken eller vilka åldersgrupper som ska omfattas av undersökningen. När ungdomarna har besvarat enkäten är det dags att arbeta med resultaten och presentera dem i en rapport. Ungdomsstyrelsen erbjuder kostnadsfritt ett webbaserat analysprogram (w-Lupp) med några enkla och praktiska funktioner. Med hjälp av w-Lupp går det också att göra jämförelser mellan olika kommuner. Kommunen kan givetvis upphandla en extern forskare eller en konsult för rapporteringen.

Att tänka på

För att det ska vara meningsfullt att jobba med Lupp är kommunens egen motivation avgörande, såväl före och under som efter undersökningen.

Förankra projektet

Om arbetet ska ge resultat är det viktigt att projektet är väl förankrat hos politiker, berörda tjänstemän och andra funktioner som är viktiga i genomförandet.

Kontinuitet ger bättre resultat

Det behövs också en projektledare med ett övergripande ansvar under hela genomförande. Det bästa är om denna person finns kvar i organisationen när undersökningen är klar. På så sätt kan erfarenheterna från Lupp tas till vara även i det fortsatta arbetet med att utveckla ungdomspolitiken.

Samarbeta nära med skolan

Om undersökningen ska genomföras i skolan krävs ett nära samarbete med skolledare och lärare. En tidig kontakt och ett grundligt förarbete gör genomförandet smidigare.

Gör unga delaktiga

Bjud gärna in unga som är engagerade i elevråd, ungdomsråd eller liknande för att hjälpa till att presentera och diskutera resultaten. Unga kan vara en resurs genom att skapa visioner för den framtida ungdomspolitiken utifrån de fakta som presenteras i undersökningen. Tänk på att om unga erbjuds att vara med i processen är det viktigt att deras synpunkter tas till vara.

Arbeta tillsammans över gränserna

I vissa fall kan det vara såväl berikande som praktiskt att samarbeta över kommungränserna. Att skriva en gemensam rapport med en grannkommun kan innebära värdefullt kunskapsutbyte och samordningsvinster. Samarbeten kan också ske i större sammanslutningar, till exempel kan hela regioner gå ihop och göra en gemensam satsning och analys av Lupp.

Följ upp

Det är bra om undersökningen kan följas upp med en ny undersökning efter några år. Då kan kommunen se om gjorda satsningar och beslut fått önskat resultat.

Vilka får vara med?

I början av året bjuds alla kommuner in. Ambitionen är att så många som möjligt ska vara med. För att få delta krävs dock att:

- de styrande i kommunen vill utveckla ungdomspolitiken
- det finns resurser att satsa på enkätundersökningen - främst i form av tid
- det finns en bred politisk förankring för att genomföra enkätundersökningen.

Så här kan ett samarbete se ut

Ungdomsstyrelsen skickar ut en inbjudan och frågar vilka som vill vara med. Någon månad senare får kommunerna besked. Därefter arrangerar Ungdomsstyrelsen en startkonferens där vi går igenom arbetsprocessen tillsammans med deltagarna som sedan förankrar metoden i kommunen. Själva enkätundersökningen tar upp

till tre månader, något som brukar göras under hösten och vintern. Därefter ska resultaten sammanställas och redovisas i en rapport, vilket motsvarar en månads heltidsarbete.

Kostnadsfritt stöd

Kommunen får fri tillgång till tre åldersanpassade versioner av enkäten och ett webb-baserat analysprogram. Ungdomsstyrelsen erbjuder utbildning, konferenser och löpande stöd under hela processen samt besök i kommunen om det känns aktuellt.

Vi sparar alla enkätsvar på myndighetens egen server och när undersökningen är avslutad levererar vi datamaterialet. Allt stöd från Ungdomsstyrelsen är kostnadsfritt.

A close-up photograph of several green leaves, showing their veins and texture. The leaves are slightly out of focus, creating a soft, natural background. Overlaid on the center of the image is white text with a thin black outline.

Vill du veta mer om Lupp? Gå in på
www.ungdomsstyrelsen.se/Lupp

Lupp frågor - unga svarar

text: Claudia Torres

Åke Nyström, ungdomssamordnare i Mora kommun, har bråda dagar. Utmärkelsen Årets ungdomskommun 2009 har lett till att många kommuner vill träffa dem för att höra hur de jobbar med ungas inflytande och delaktighet.

Åke Nyström, hur känns det att bo i Årets ungdomskommun 2009?

- Det är roligt med uppmärksamheten, det är så många som vill komma på studiebesök, eller att vi ska komma till dem. Många kommuner dras med samma problem så vi lär av varandra. Det är nyttigt och inspirerande.

Det var ett enträget och långsiktigt arbete som ledde till att Mora fick utmärkelsen Årets ungdomskommun. Åke Nyström ser Luppenkäten som en viktig byggsten för att ta fram en ungdomspolitisk strategi.

- Vi gjorde vår första Luppenkät 2004 och sedan gjordes ytterligare två enkäter 2006 och 2009. Tanken är att enkäten ska vara ett levande dokument som

visar vad som behöver utvecklas i kommunen. Jag tycker också att enkäten är ett bra komplement till annan verksamhet vi har kring inflytande och delaktighet, till exempel Demokratidagar och Unga Tankar.

Utifrån enkätresultaten har kommunen valt att fokusera på några områden som elevinflytande och fritid. Det har bland annat resulterat i utbildningar för både skolpersonal och eleveråd om skollagen. Kollektivtrafiken är ett annat område som har haft användning för svaren från enkäten. Vilka turer och hållplatser efterfrågas? Och när?

Ett kulturhus för unga har länge varit ett hett önskemål bland Moras ungdomar och det håller nu på att förverkligas.

- Luppenkäten är ett facit på hur unga har det i kommunen och vad de faktiskt tycker. När vuxenvärlden i Mora fick se att unga prioriterade stora övergripande samhällsfrågor var det många som blev förvånade - mig förvånade det inte. Unga är engagerade och inte bara kring det som rör deras egen tillvaro.

Åke avslutar med ett sista råd till kommuner som vill genomföra en ungdomsenkät.

- Det kan ju tyckas som elementärt men använd er av resultaten! Det är ju meningslöst att göra en snygg rapport som man sedan inte använder sig av - och det är slöseri med resurser.

Konsten att få med alla på resan

text: Claudia Torres

Information är A och O för att få alla att förstå vitsen med en ungdomsenkät. Och det kan till och med vara okej att locka med ett pris. Här berättar Finspångs kommun om hur de gjorde för att informera om Luppenkäten och hur de lyckades få ett rekordhögst deltagande.

Finspångs kommun ville jobba offensivt med de ungdomspolitiska frågorna. De fick höra talas om ungdomsenkäten Lupp som visade sig vara ett lyckokast. Linda Uller som är projektledare för Luppenkäten i Finspångs kommun berättar.

- För oss blev ungdomsenkäten Lupp ett nyttigt verktyg när vi skulle resonera kring kommunens framtidsfrågor. Enkäten var så pass heltäckande att det blev möjligt för oss att göra en djupdykning i ett stort antal frågor.

Linda berättar hur man tidigt insåg att ett högt deltagande var viktigt för att enkäten skulle bli trovärdig och användbar. För att alla berörda parter skulle känna delaktighet och en vilja att delta var det avgörande att man förstod syftet med en ungdomsenkät.

- Vi började med att träffa rektorerna i kommunen och de såg omedelbart nyttan med Lupp. De nappade på

möjligheten att jämföra sina lokala skolresultat med kommunens och riksgenomsnittet. De uppskattade också att det var ett samarbete med kommunen och att det skulle bli en skriftlig rapport som skolorna skulle få ta del av.

Sedan följde informationsträffar för lärare och elevråd. Det praktiska genomförandet av enkäten skulle skötas av skolorna.

Linda är idag lite tveksam om de nådde ända fram med sin informationskampanj till elevråden. Trots att de fick utbildning och tillgång till lösenord blev informationen till en början abstrakt för många elever.

- Från kommunen ville vi framhålla att det var en möjlighet för unga att tycka till om sin egen vardag. Och att enkäten kunde användas som ett påverkansinstrument när det väl fanns siffror på vad eleverna tyckte om till exempel skolmaten och arbetsmiljön i skolan. Men jag vet inte om vi riktigt lyckades med att förklara Lupp på ett bra sätt för elevråden. Det hade sin funktion ändå, det handlade om att de skulle få veta att vi skulle genomföra enkäten och att de skulle få användning för resultaten efteråt.

Information om enkäten spreds också via kommunens webbplats och flera artiklar i lokala tid-

ningar. Kommunen försökte tänka reklamässigt. Det okända begreppet Lupp skulle nötas in tills det var allmänt känt.

Ett pris utlovades också till den klass som svarade flitigast på enkäten. Priset var en helkväll för hela klassen med bowling, buffé och bad. Det resulterade i att många klasser hade en 100-procentig svarsfrekvens. Totalt var det 90 procent av eleverna i grundskolan som svarade och 78 procent av eleverna i gymnasiet. Ingen annan enkät i Finspång har uppnått samma svarsfrekvens, konstaterar Linda nöjt.

Förarbetet med att informera är viktigt men minst lika viktigt är det att återkoppla resultaten till skolorna. Det var många som var otåligen att få ta del dem och alla ville veta utfallet för just deras skola.

- Vi åkte till alla medverkande skolor och redogjorde för resultaten. Rektorer, lärare och elevråd var med på samma villkor och det var ett bra sätt att få igång diskussioner. Nu är skolorna engagerade och tar ansvar för att följa upp arbetet, det är jättehäftigt att se!

Nu fortsätter arbetet med att sprida resultaten till kommunstyrelsen och till andra sektorer i kommunen.

Vi är mer än bara knätofsar!

text: Claudia Torres

Demokratiska processer måste få ta tid. Men elevombudsmannen Birgitta Piippola upplevde att det tog lång tid att ta tillvara resultaten från ungdomsenkäten Lupp. Fast när saker väl var i rullning gällde det att hänga med i svängarna och att vara beredd på anstormningen av ungdomar som vill vara med och påverka Ljusdals framtid.

Det var en självklarhet i Ljusdals kommun att det skulle göras en handlingsplan efter att Luppenkäten genomförts. Men i praktiken drog det ut på tiden. Hösten 2006 genomfördes enkäten och det var inte förrän i mars 2009 som ett möte kom till stånd mellan politiker och unga.

- Vi stod bara och stampade på samma fläck, säger Birgitta Piippola, elevombudsman i Ljusdal. Det var frustrerande att inte få gehör. Det var som att man till en början inte förstod möjligheten med att göra en handlingsplan baserad på det som kommit fram i Luppenkäten.

I mars 2009 samlades äntligen 25 ungdomar och ett antal politiker och tjänstemän för att arbeta fram ett handlingsprogram. Första dagen vaskade ungdomarna tillsammans med sex politiker fram ett övergripande mål och fem prioriteringsområden. Andra dagen bollades arbetet vidare till tio tjänstemän som tillsammans med ungdomarna analyserade vilka åtgärder som behövdes för att målen skulle bli verklighet. Dagarna leddes av en processledare som såg till att det blev bra diskussioner och att arbetet löpte på.

- De där tre dagarna var en rejäl kick! Det kändes jättebra! Det var intensivt men efteråt hade vi mål, åtgärder och indikatorer.

Tredje dagen beslutade ungdomarna också att skapa ett ungdomsråd för att hålla liv i det ungdomspolitiska arbetet. Birgitta menar att ungdomsrådet idag är den starkaste utvecklingsmotorn i Ljusdal.

- Lupp skapar engagemang, säger Birgitta. Ungdomarna fick en känsla för vad som går att påverka och förändra. De såg möjligheterna. Och utifrån enkätresultatet fanns det förutsättningar

för att sätta igång en dialog med beslutsfattarna. Men det viktiga är ju också att vara beredd på ungas engagemang och att skapa utrymme för det.

Ljusdal planerar nu att ha två heltidsanställda som jobbar med ungdomspolitiska frågor som ett sätt att möta ungdomarnas växande engagemang.

- Ljusdal är så mycket mer än knätofsar och ljuva älvar. Och unga har många bra idéer som driver kommunen framåt - det handlar inte bara om typiska ungdomsfrågor. Unga vill ta ett helhetsgrepp och väjer inte för svåra frågor som till exempel homofobi och främlingsfientlighet i kommunen.

Tanken är att handlingsprogrammet ska följas upp kontinuerligt av tjänstemän och ungdomar. Varje år ska man hålla en hearing där de politiska nämnderna stämmer av vad som har gjorts och vad som återstår att göra.

Nu planerar Ljusdal för en ny omgång med ungdomsenkäten. Bollen är i rullning.

Kunskap om unga

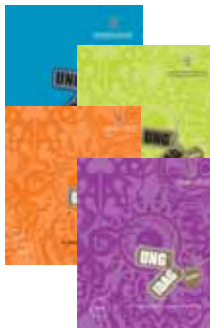
Skrifterna beställs på vår webbplats:
www.ungdomsstyrelsen.se/publikationer
där kan du även ladda ner alla våra publikationer gratis.

Fokus-serien

Serien innehåller tematiska analyser av ungas livsvillkor.

- Fokus10** – om ungas inflytande och representation.
- Fokus09** – om ungas utanförskap med exempel från Europa.
- Fokus08** – om ungas utanförskap.
- Fokus07** – om ungas hälsa och utsatthet.
- Fokus06** – om ungas kultur och fritid.
- Fokus05** – om ungas etablering och egen försörjning.

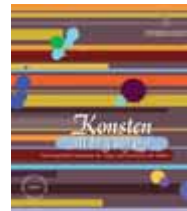
Ung idag-serien

Ungdomsstyrelsen har i uppdrag att följa upp den nationella ungdomspolitiken. En del i uppdraget är att sammanställa indikatorer på ungas levnadsvillkor. Ung idag-serien är en sammanställning och sektorsövergripande analys av indikatorer framtagna av olika myndigheter som har uppdrag inom ungdomspolitiken.

Vägarna in

En skrift om hur kommuner stöttar ungdomar mellan 16 och 25 år som varken jobbar eller studerar. I skriften ingår 21 kommuner, med lokala utvecklingsavtal, där förutsättningarna är tuffa och där man har satt igång utvecklingsarbeten.

Konsten att bry sig om

Skriften vänder sig till dig som arbetar med ungdoms- och fritidsfrågor och som vill veta mer om den ideella sektorns verksamhet för unga, men även till dig som är engagerad i en förening och som vill ha teoretisk kunskap om främjande ungdomsarbete.

Mötesplatser för unga

Skriften ger en samlad bild av dagens forskning och en historisk överblick av ungdomspolitikens och de öppna verksamheternas framväxt. Skriften ställer frågor, ger svar och inspirerar i skapandet av en fungerande verksamhet som verkligen gör skillnad i unga människors liv.

UNGDOMSSTYRELSEN

är en myndighet som tar fram kunskap om ungas levnadsvillkor.
Vi ger stöd till föreningsliv och kommuner samt till internationellt samarbete.

UNGDOMSSTYRELSEN
www.ungdomsstyrelsen.se

Ungdomsstyrelsen • Magnus Ladulåsgatan 63A • Box 17801 • 118 94 Stockholm
tfn: 08-566 219 00 • fax: 08-566 219 98 • e-post: info@ungdomsstyrelsen.se • webbplats: www.ungdomsstyrelsen.se